

| Titulació                         | Tipus | Curs |
|-----------------------------------|-------|------|
| Ciència política i gestió pública | OB    | 3    |
| Relacions Internacionals          | OB    | 2    |

## Professor/a de contacte

Nom: María Alejandra Peña Gonzalez

Correu electrònic: alejandra.pena@uab.cat

## Equip docent

Claudia Rives Casanova

Diego Badell Sanchez

## Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

## Prerequisits

L'alumnat ha de tenir un coneixements previs bàsics, adquirits a l'assignatura de Relacions Internacionals o similar, així com la capacitat d'informar-se de l'actualitat internacional mitjançant fonts diverses, en molts casos en llengua anglesa. També es demana habilitat en l'anàlisi i la retenció d'informació, així com ser capaç d'elaborar una argumentació sòlida i contraposar i exposar idees, de cara a treballs i pràctiques que es realitzaran durant les sessions del curs.

## Objectius

Aquesta assignatura té caràcter de formació avançada, i complementària als coneixements adquirits en cursos previs i de personalitat més bàsica (Relacions Internacionals). Serà d'utilitat per a adquirir coneixements del sistema internacional posterior a la Guerra Freda i per tant un recolzament necessari per tots aquells que vulguis cursar, posteriorment, l'itinerari de Relacions Internacionals del grau de CPGP o el propi grau de RRII, així com altres postgraus relacionats amb la disciplina.

Els objectius bàsics del curs són: que l'alumnat adquireixi coneixement dels processos fonamentals de canvi del sistema internacional de l'època de post Guerra Freda, en àmbits tan diversos com les noves formes i centres de poder, els actors que prenen rols dels quals abans no disposaven, els reptes, conflictes i llaços que es presenten com a novetat, així com l'aprofundiment en eixos temàtics concrets i propis de l'època. D'aquesta manera, l'alumnat ha de desenvolupar la seva capacitat analítica en afers internacionals i ser capaç d'exposar, contraposar i argumentar idees i conceptes relacionats amb aquest àmbit.

## Competències

### Ciència política i gestió pública

- Aplicar el coneixement teòric i analític de les relacions internacionals a casos pràctics i professionals, en particular en l'esfera del conflicte i la cooperació entre actors.
- Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
- Demostrar que es coneixen les tendències teòriques i les aproximacions analítiques clàssiques i recents de les relacions internacionals.
- Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
- "Diferenciar les principals teories de la disciplina i els diferents camps; les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, així com el seu valor per a la pràctica professional mitjançant casos concrets."
- Dissenyar tècniques per a la recollida de dades, coordinar el tractament de la informació i aplicar rigorosament mètodes de verificació d'hipòtesis.
- Elaborar i planificar recerques o informes analítics.
- Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
- Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
- Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
- Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
- Treballar amb tècniques quantitatives i qualitatives d'anàlisi per aplicar-les en els processos de recerca.
- Treballar autònomament.
- Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
- Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.
- Valorar aspectes distintius i instrumental conceptual i metodològic específic de les diverses tendències i aproximacions analítiques de les relacions internacionals.

### Relacions Internacionals

- Analitzar casos i fenòmens de l'esfera internacional i interpretar textos polítics diversos fent servir les teories polítiques contemporànies.
- Argumentar i establir relacions de causalitat plausibles, a partir de dades i de metateories, i establir formes de validar-o refutar-les.
- Diferenciar les principals teories de les relacions internacionals i els seus diversos camps (teoria internacional, conflictes i seguretat, organitzacions internacionals, economia política internacional, etc.) per aplicar-los a la pràctica professional.
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals rigoroses.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Utilitzar les diferents eines d'anàlisi del sistema internacional contemporani, i dels seus subsistemes funcionals i regionals o geogràfics.

## Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar el coneixement teòric i analític de les relacions internacionals a casos pràctics i professionals, en particular en l'esfera del conflicte i la cooperació entre actors.

2. Aplicar els diferents enfocaments teòrics a l'anàlisi del sistema internacional i dels seus subsistemes i a la política internacional europea.
3. Aplicar els diferents enfocaments teòrics, amb aproximació constructivista, a l'actuació de les organitzacions internacionals.
4. Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
5. Argumentar i establir relacions de causalitat plausibles, a partir de dades i de metateories, i establir formes de validar-o refutar-les.
6. Demostrar que es coneixen les tendències teòriques i les aproximacions analítiques clàssiques i recents de les relacions internacionals.
7. Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
8. Descriure els principals elements que caracteritzen la societat internacional global (1945-2000).
9. Descriure l'ordre internacional: anarquia versus ordre, societat d'estats i societat transnacional.
10. Dissenyar tècniques per a la recollida de dades, coordinar el tractament de la informació i aplicar rigorosament mètodes de verificació d'hipòtesis.
11. Elaborar i planificar recerques o informes analítics.
12. Exposar les grans aproximacions a les relacions internacionals (realisme, transnacionalisme, estructuralisme).
13. Fer exposicions orals efectives i adaptades a l'audiència.
14. Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
15. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
16. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals rigoroses.
17. Interpretar i utilitzar acadèmicament textos en anglès.
18. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
19. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
20. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
21. Sintetitzar i analitzar informació de manera crítica.
22. Treballar amb tècniques quantitatives i qualitatives d'anàlisi per aplicar-les en els processos de recerca.
23. Treballar autònomament.
24. Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
25. Utilitzar adequadament la teoria i els conceptes de les relacions internacionals (tradicions de pensament hobbesiana, grociana i kantiana).
26. Utilitzar els enfocaments teòrics i metateòrics per analitzar l'impacte de la globalització en la seguretat, l'economia i la societat, tant a escala transnacional i estatal com en les diferents organitzacions internacionals.
27. Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.
28. Valorar aspectes distintius i instrumental conceptual i metodològic específic de les diverses tendències i aproximacions analítiques de les relacions internacionals.
29. Valorar casos concrets de canvi i de continuïtat en el sistema internacional, en els principals subsistemes regionals (europeu, americà, asiàtic) i en els subsistemes econòmic i de seguretat.
30. Valorar críticament els impactes de la globalització en diferents àmbits: seguretat, medi ambient, drets humans, migracions i pau.

## Continguts

### BLOC I . ORDRE INTERNACIONAL: CONCEPTES I INSTRUMENTS D'ANÀLISI

#### 1. Introducció al sistema internacional contemporani

Ordre internacional: Definicions

Ordre internacional: Aproximacions clàssiques (Hobbes, Groci, Kant)

Tipologies d'ordre: Internacional, globalitzat, mundial, internacional globalitzat

2. Ordre internacional globalitzat: Sistema d'estats

Món westfalià: Sistema d'estats sobirans

Sobirania com a norma fonamental del món westfalià

Ordre internacional basat en:

- Estats/Potències (pluralisme)
- Institucions (governança)
- Valors (solidarisme)

3. Ordre internacional globalitzat: Globalització

Món globalitzat: Fi de la geografia, món únic (desigual), instantaneïtat i densitat d'interaccions

Motors de la globalització:

- Transformació del sistema capitalista: cadenes globals de valor
- Revolució tecnològica de la informació

Impacte de la globalització en l'estat i la sobirania

Ordre com a governança global:

- Augment de la governança entre estats (xarxes transgovernamentals)
- Governança privada (autoritats privades)

4. Canvi i ordre internacional globalitzat

Dinàmiques de canvi en l'estructura del sistema internacional (grans fractures)

- Desaparició de la fractura est-oest (1991)
- Desdibuixament de la fractura centre-perifèria (2008)

Explicacions del canvi (material, normativa, institucional)

- Poder: Distribució de les capacitats (polaritat) i rivalitat de poder
- Idees (normes i valors): Compartides i rivals
- Institucions: Multilateralisme formal i informal

Etapes del canvi i grans crisis:

- Etapa constitutiva (1989-2001) - crisi 2001 (terrorisme)
- Etapa de transició (2001-2008) - crisi 2008 (economia)
- Etapa de contestació i reformulació (2008- ) - crisi 2020 (salut)

## BLOC II. SISTEMA INTERNACIONAL CONTEMPORANI: CANVI I CONTINUITAT DE L'ORDRE INTERNACIONAL A PARTIR DE 1989

### 5. Constitució de l'ordre internacional: Hegemonia dels Estats Units

#### A. Moment unipolar (hegemonia material)

Líder de l'ordre econòmic liberal (occidental)

Hiperpotència militar (Revolució Afers Militars - RAM)

#### B. Absència de rivalitat (dividens de la pau i acords de desarmament)

#### C. Estudi de cas: Guerra del Golf - 1991

### 6. Constitució de l'ordre internacional: Moment neo-idealista

#### A. Nou Ordre Internacional (Bush) incontestat

Ideari liberal: Democràcia, economia de mercat, drets humans

Neo-liberalisme econòmic: Consens de Washington

#### B. Idees i normes emergents en l'agenda internacional

- Protecció de civils (solidarisme liberal)

- Igualtat de gènere (Beijing 1995)

#### C. Estudi de cas: Operacions de pau de Nacions Unides en el context de les "noves guerres"

### 7. Constitució de l'ordre internacional: Governança global institucionalitzada

#### A. Multilateralisme com formulació de l'ordre

Reactivació institucional: Consell de Seguretat de Nacions Unides

#### B. Mal-leabilitat incontestada de les institucions: OTAN, UE

#### C. Estudis de cas: Noves institucions

- Organització Mundial del Comerç - 1994 (lliure comerç)

- Conferència de Nacions Unides sobre medi ambient i desenvolupament Rio - 1992 (desenvolupament sostenible)

- Estatut de Roma de la Cort Penal Internacional - 1998 (justícia penal internacional)

### 8. Transició (entre constitució i crisi de l'ordre internacional): Erosió de l'hegemonia

#### A. Moment uni-multipolar

Potències emergents - BRIC. Entrada de Xina a l'OMC (2001)

#### B. Rivalitats de poder front l'hegemonia dels Estats Units

Atacs del 11/S (2001) i terrorisme global. Rivalitat asimètrica

Rivalitat en l'agenda de proliferació nuclear (Iran, Corea del Nord)

#### C. Estudi de cas: Kosovo (1999) o emergència de Rússia com a rival

9. Transició (entre constitució i crisi de l'ordre internacional): Normes en discussió

A. Idees globals en transició. Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (2000-2015)

Models (en plural) de desenvolupament i l'emergència del Sud Global

B. "Bany de realitat" de les idees liberals

Lluita contra el terror i estat i-liberal: Tortura, mercenaris

Limitacions del solidarisme liberal: Protecció de civils vs. sobirania

C. Estudi de cas: Emergència de la Responsabilitat de Protegir en un context de contestació (Bòsnia, Rwanda, Kosovo) pel que fa a la protecció de civils

10. Transició (entre constitució i crisi de l'ordre internacional): Síntomes de crisi institucional

A. Erosió del multilateralisme des del centre del sistema

Unilateralisme dels Estats Units: La guerra d'Iraq i el Consell de Seguretat (2003)

Aliances vs. multilateralisme: Estats Units i *coalitions of the willing*

B. Debat sobre les institucions bàsiques del sistema

Reforma del Consell de Seguretat de Nacions Unides (problemes de legitimitat)

C. Estudis de cas: Limitacions dels mecanismes de governança global

- OMC (potències emergents i confrontació d'interessos)

- Creació del Consell de Drets Humans (redistribució de poder) - 2006

- Tractat de No Proliferació Nuclear (erosió del règim)

11. Contestació i reformulació de l'ordre internacional: Multipolaritat fragmentària

A. Redistribució de poder:

Crisi econòmica (2008) en un escenari de canvi (Xina com a potència financera). Inicis de desglobalització

Remilitarització a nivell global (impacte de la guerra contra Ucraïna - 2022)

B. *Power politics* i rivalitat Xina-Estats Units

Retorn de les esferes d'influència i de la proliferació nuclear

Competició pels recursos i rivalitat tecnològica i per les infraestructures

C. Estudis de cas: Retorn de la geopolítica

- Re-emergència de Rússia: Geòrgia (2008), Ucraïna (2014, 2022)

- Emergència de Xina al Pacífic: Mar de Xina Meridional

12. Contestació i reformulació de l'ordre internacional: Controvèrsia normativa

A. Reformulació d'idees globals: Objectius de Desenvolupament Sostenible (2015-2030) en el marc de les crítiques a la globalització

B. Contestació de les idees liberals (drets individuals)

Reformulació normativa en el Consell de Drets Humans: Rol de Xina, Rússia, Sud global i Estats Units.

#### C. Estudis de cas: Controvèrsies normatives

- Erosió de la justícia penal internacional en base a la sobirania nacional i a l'anti-colonialisme (Cort Penal Internacional)

- *Erosió de la igualtat de gènere en base al dret a la vida (Salut i Drets Sexuals i Reproductius) (\*)*

#### 13. Contestació i reformulació de l'ordre internacional: Crisi del multilateralisme

##### A. Crisi de l'ordre internacional liberal.

Antimultilateralisme dels Estats Units (factor Trump): Erosió de l'OMC, OTAN, INF, UNESCO, Acords de Paris, OMS.

Potències emergents i Sud Global: Nous espais de poder i reformes institucionals

##### B. Processos de canvi

Crisi financera (2008) i canvis en el minilateralisme: Del G7 al G20

Fracàs de les reformes institucionals (FMI) i multilateralisme alternatiu (institucions liderades per Xina)

##### C. Estudi de cas: Crisis institucional

- Bloqueig de l'OMC (desde 2008)

- Erosió del TNP: La fi del tabú nuclear

- *Canvi climàtic: La reformulació del multilateralisme (\*)*

Els temes en cursiva, marcats amb (\*), es treballaran en sessions pràctiques.

#### BLOC III. PRÀCTIQUES DE CURS

Durant el curs es treballa sobre dos temes concrets que es discuteixen a classe i donen lloc a un exercici individual, tot aplicant el marc analític de l'emergència, acceptació i internalització o contestació de les normes internacionals (informació i materials al Campus Virtual).

Durant el curs es faran dues pràctiques, en torn a dues normes que generen molt de debat en l'agenda internacional:

Pràctica 1: la norma de Salut i Drets Sexuals i Reproductius és força representativa dels canvis en matèria normativa durant el període solidarista liberal i es veurà fortament contestada en el segle XXI.

Pràctica 2: la governança del canvi climàtic, com eix fonamental del desenvolupament sostenible, en un context de redistribució de poder (emergència xinesa) i de sobiranisme (Estats Units, Rússia).

Les instruccions sobre les sessions pràctiques es troben al Campus Virtual (CV). Al marge d'altres documents (recollits al CV), s'ha de consultar, com a lectura bàsica per les pràctiques:

Barbé, Esther i Badell, Diego, "Salud y derechos sexuales y reproductivos: Entre la salud pública y los derechos de la mujer" a Barbé, E., *Las normas Internacionales ante la crisis del orden liberal*, Madrid Tecnos, 2021, pp. 143-175.

Costa, Oriol, "La lucha contra el cambio climático: una nueva arquitectura del multilateralismo" a Barbé, E., *Las normas Internacionales ante la crisis del orden liberal*, Madrid Tecnos, 2021, pp. 79-107.

## Activitats formatives i Metodologia

| Títol                                                         | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                                      |
|---------------------------------------------------------------|-------|------|---------------------------------------------------------------|
| Tipus: Dirigides                                              |       |      |                                                               |
| Aprenentatge amb suport audiovisual                           | 4     | 0,16 | 1, 4, 8, 9, 21, 24, 30                                        |
| Classes magistrals amb ús de les TIC                          | 34    | 1,36 | 1, 4, 6, 8, 9, 14, 17, 21, 23, 28, 30                         |
| Seminaris en grups reduïts i sessions pràctiques              | 10    | 0,4  | 1, 4, 6, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 17, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 30 |
| Tipus: Supervisades                                           |       |      |                                                               |
| Tutories i seguiment del curs                                 | 5     | 0,2  | 1, 6, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 17, 21, 22, 23, 27, 30            |
| Tipus: Autònomes                                              |       |      |                                                               |
| Estudi autònom                                                | 49    | 1,96 | 14, 15, 17, 21, 23                                            |
| Treball autònom relacionat amb els seminaris i les pràctiques | 40    | 1,6  | 1, 4, 6, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 30   |

L'estudiant haurà de desenvolupar-se en aquesta assignatura en un conjunt divers d'activitats, que tindran cadascuna un pes determinat en les hores de dedicació i en el pes en la nota final de la matèria.

La present assignatura, atès que presenta una càrrega de 6 crèdits ECTS, implica una dedicació per part de l'estudiant de 150 hores en total, que es distribuïran de la manera que segueix:

- Classes magistrals: són sessions de presentació de la matèria realitzades a l'aula en diferents sessions, que aniran acompanyades de l'ús de les TIC i presentaran una estructura el més dinàmica possible. Es pretén, per tant, que a més a més de l'exposició dels temes per part del/la professor/a es creï una situació còmode de participació, comunicació i discussió.
- Aprenentatge amb suport audiovisual: es passarà, al llarg del curs, documentals i/o pel·lícules per tal d'il·lustrar de manera més suggerent el bloc del temari, a discrecionalitat del/la professor/a. Aquestes sessions tenen l'objectiu d'acostar l'alumnat a punts del programa que poden quedar més clar a partir de visionats.
- Exercicis a classe: són activitats realitzades en solitari o en grup, amb l'objectiu que l'alumnat es familiaritzin amb els conceptes més bàsics de l'assignatura.
- Seminaris en grups reduïts: tindran lloc sessions pràctiques en seminaris de grups reduïts (, per tal que el debat i la discussió de continguts siguin viables . L'alumnat hauran de demostrar que han sabut aprofundir en l'àmbit que se'ls reclama, que han dedicat temps a les lectures corresponents i que han fet un exercici de reflexió al voltant del tema de treball. Durant el curs es treballa sobre dos temes concrets amb la intenció de discutir-los a classe fer un exercici individual, tot aplicant el marc analític de l'emergència, acceptació i internalització o contestació de les normes internacionals (informació i materials al Campus Virtual). Les pràctiques es podran desdoblar en més d'un grup en funció del nombre d'estudiants matriculats i de la planificació docent.
- Treball autònom relacionat amb els seminaris i exercicis: engloba tota aquella feina que els/les estudiants han de fer pel seu propi compte per tal d'assolir els coneixements necessaris de cara a la participació a classe, a l'acumulació de coneixements generals i a la redacció dels exercicis corresponents.
- Estudi autònom: són les hores que l'alumnat ha de dedicar a l'estudi de la matèria de forma autònoma, ja sigui mitjançant la lectura dels seus apunts, les lectures obligatòries, les lectures optatives i d'ampliació, o tots

aquells materials de suport per a l'assoliment de les competències i els coneixements necessaris per a afrontar els exercicis escrits.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes compleixin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

## Avaluació

### Activitats d'avaluació continuada

| Títol                                 | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                                             |
|---------------------------------------|-----|-------|------|----------------------------------------------------------------------|
| Examen final                          | 35% | 2     | 0,08 | 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 17, 19, 21, 23, 25, 26, 28, 29, 30   |
| Examen parcial                        | 15% | 2     | 0,08 | 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 14, 17, 19, 21, 23, 25, 26, 28, 29, 30   |
| Participació                          | 10% | 0     | 0    | 4, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21, 23, 25, 27, 30          |
| Pràctica 1. Debat i exercici a classe | 20% | 2     | 0,08 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 30        |
| Pràctica 2. Debat i exercici a classe | 20% | 2     | 0,08 | 1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 11, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 27, 29 |

L'avaluació d'aquesta assignatura es compon de les parts següents:

1. Examen parcial que inclou els temes 1 al 4 del temari (Bloc I). L'examen (per escrit i individual) pretén verificar el coneixement per part dels estudiants dels conceptes i els instruments d'anàlisi que articulen l'assignatura i té un valor de 15% de la nota del curs. És necessari obtenir, com a mínim, un 5 a l'examen parcial per superar el curs.
2. Examen final que inclou els temes 5 al 13 del temari (Bloc II). L'examen (per escrit i individual) pretén verificar el coneixement per part dels estudiants dels conceptes d'anàlisi i de les matèries substantives abordats durant el curs i té un valor de 35% de la nota del curs. És necessari obtenir, com a mínim, un 5 a l'examen final per superar el curs.
3. Sessions pràctiques. Durant el curs es faran dues pràctiques, en torn a dues normes que generen molt de debat en l'agenda internacional. L'avaluació de les practiques consisteix en un exercici individual, per cada pràctica, realitzat a l'aula. Prèviament s'ha de participar en una sessió de debat a l'aula, per la qual s'ha de demostrar que s'han treballat els materials de consulta. Hi ha dos temes diferents sobre els que s'estructuren aquestes sessions i cada pràctica val un 20% de la nota final del curs.
4. Participació a classe i als debats. Avaluació amb un valor de 10% de la nota final del curs.

Aclariments:

Per tal de poder superar l'assignatura serà condició necessària que no suficient, obtenir com a mínim una nota de 5 als exàmens de l'assignatura (parcial i final). Els exàmenes persegueixen que l'alumne mostri un coneixement bàsic i equilibrat dels continguts teòrics i substantius dels tres blocs del programa. Un cop assolida aquesta nota mínima de 5 als exàmens, es procedirà a fer mitjana ponderada amb les notes de la resta del curs. Quan la nota ponderada final sigui igual o superior a 5 es considerarà l'assignatura com superada. Aquells estudiants que hagin de recuperar els exercicis de pràctiques ho podran fer, amb nota

màxima de 5. Els estudiants que hagin suspès l'examen final i/o l'examen parcial es podran presentar a una recuperació de l'examen en qüestió. S'articularà també una recuperació per cada pràctica, per als estudiants que les hagin suspès.

Les dates de les pràctiques s'especificaran en el marc de la programació de l'assignatura (veure Campus Virtual). El material per a la realització d'aquestes sessions es trobarà al Campus Virtual.

Els i les estudiants podran demanar la revisió de la qualificació de tots els exercicis escrits avaluable.

La qualificació de "NO AVALUABLE" podrà ser assignada únicament a les persones que no hagin presentat els exàmens del curs (parcial i final).

### Avaluació Única

D'acord amb l'article 265 de la normativa acadèmica vigent de la UAB els alumnes es poden acollir al sistema d'avaluació única. S'han de posar en contacte amb la Facultat i realitzar una sol·licitud motivada dins dels terminis fixats.

L'avaluació única es realitzarà en una única data (coincidint amb la data dels exàmens finals i de recuperació). L'avaluació única consisteix en tres exercicis d'avaluació corresponents respectivament al bloc I del curs (dimensió instrumental) amb un valor de 30%; al bloc II del curs (anàlisi de l'ordre internacional en el període post guerra freda) amb un valor de 30% i a les pràctiques de curs (bloc III), centrades en casos de normes internacionals controvertides (recollides al temari de curs), amb un valor de 40%. Els exercicis corresponents als blocs I i II es faran en format d'examen escrit individual. L'exercici del bloc III consistirà en una activitat escrita que s'haurà de lliurar el dia de l'avaluació única i que haurà de ser defensada oralment.

Per a aprovar aquesta avaluació cal obtenir una nota mínima de 5/10. En el cas de suspendre, la prova d'avaluació única podrà recuperar-se en la data que fixi la Facultat per a l'avaluació compensatòria de l'assignatura. La revisió de la qualificació final seguirà el mateix procediment que per a l'avaluació continuada. A l'inici del curs els estudiants hauran d'informar els/les professors/es que han sol·licitat a la Facultat acollir-se a aquest sistema d'avaluació.

### Ús d'intel·ligència artificial (IA)

En aquesta assignatura, no es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) en cap de les seves fases. Qualsevol activitat que inclogui fragments generats amb IA serà considerat una falta d'honestat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

### Plagis i altres irregularitats

D'acord amb la normativa acadèmica, qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, s'ha de qualificar amb 0 aquest acte d'avaluació. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura és 0.

## Bibliografia

Nota: bona part del material de lectura obligatòria (bibliografia bàsica de curs) estarà disponible per mitjans electrònics, ja sigui al Campus Virtual, ja sigui a través de la biblioteca de la UAB.

## BLOC I. ORDRE INTERNACIONAL: CONCEPTES I INSTRUMENTS D'ANÀLISI

### Tema 1

Walt, Stephen, "One World Many Theories", *Foreign Policy*, núm. 110, 1998, a:  
[http://www.columbia.edu/itc/sipa/U6800/readings-sm/foreign\\_pol\\_walt.pdf](http://www.columbia.edu/itc/sipa/U6800/readings-sm/foreign_pol_walt.pdf)

## Tema 2

Barbé, Esther, "¿Qué es la soberanía? Tres lecturas del orden internacional", *La maleta de Portbou*, març-abril, 2020, a: <https://lamaletadeportbou.com/articulos/tres-lecturas-del-orden-internacional/>

## Tema 3

Held, David et al., *Global transformations. Politics, economics and culture*, Stanford, Stanford Univ. Press, 1999 (Introducció, pp. 1-10). Hi ha versió en castellà, *Transformaciones globales. Política, economía y cultura*, México, Oxford University Press, 2002.

Karns, Margaret et al., *International Organizations. The politics and processes of global governance*, Lynne Ryener, Boulder, 2015 (Capítol 1 "The challenges of global governance", pp. 1-41).

## Tema 4

Barbé, Esther, "Orden en transición y normas en discusión", *Revisa CIDOB d'Afers Internacionals*, num. 134, 2023, pp. 21-36.

Buzan, B. y Lawson, G., "Introduction" en Barry Buzan y George Lawson, *The Global Transformation. History, Modernity and the Making of International Relations*, Cambridge, Cambridge U.P., 2015, pp. 1-14.

## BLOC II. SISTEMA INTERNACIONAL CONTEMPORANI: CANVI I CONTINUITAT DE L'ORDRE INTERNACIONAL A PARTIR DE 1989

Temes 5 a 13 (lectures obligatòries i eix per la totalitat del bloc II)

Barbé, Esther (amb Oriol Costa), *Relaciones Internacionales*, Madrid, Tecnos, 2020 (4ª ed.) (Capítol VI "La sociedad internacional desde el final de la guerra fría: constitución, transición y contestación del orden internacional", pp. 347-404).

Acharya, A. i Buzan, B., "The world after 1989: Unipolarity, Globalisation and the Rise of the Rest" en Amitav Acharya i Barry Buzan, *The Making in Global International Relations. Origins and Evolution of IR a tita Centenary*, Cambridge, Cambridge U.P., 2019, pp. 179- 260.

**Altres lectures obligatòries del bloc II relacionades amb àrees temàtiques específiques de l'assignatura**

Temes 7, 10 i 13 (Comerç)

Ibáñez, Marc i García-Durán, Patricia, "Libre comercio: Los intercambios económicos nos benefician a todos" a Barbé, E., *Las normas Internacionales ante la crisis del orden liberal*, Madrid Tecnos, 2021, pp. 45-78.

Temes 7 i 12 (Cort Penal Internacional i Convenció contra la Tortura)

Lesch, Max, Zimmermann, Lisbeth i Deitelhoff, Nicole, "Contestation from Within: Norm Dynamics and the Crisis of the Liberal International Order", *Global Studies Quarterly*, vol. 4, núm. 2, 2024, <http://doi.org/10.1093/isagsq/ksae022>

Temes 8, 10 i 13 (Proliferació nuclear)

Kienzle, Benjamin, "No proliferación: una norma injusta, pero asentada" a Barbé, E., *Las normas Internacionales ante la crisis del orden liberal*, Madrid Tecnos, 2021, pp. 109-142.

Tema 9 (Responsabilitat de Protegir)

Barbé, Esther, "Instituciones, normas y conflictos: Los años devorados por las langostas", a Eva M<sup>a</sup> Vázquez Gómez, M<sup>a</sup> Dolores Adam Muñoz y Noé Cornago Prieto (coords.), *El Arreglo pacífico de controversias internacionales*, 2013, Valencia Tirant Lo Blanch, pp. 777-800.

#### Tema 11 (Geopolítica)

Mead, Walter Russell, "The return of geopolitics", *Foreign Affairs*, num. 93, 2014, pp. 69-79.

#### Temes 11 i 13 (Potències emergents)

Gratius, Susanne, "El ascenso de las potencias emergentes y el nuevo orden internacional", *Temas para el debate*, núm. 170, 2009.

#### Temes 11 i 13 (Crisi Covid-19 i ordre internacional)

Barbé, Esther, "El invierno que no llegó: el orden internacional en tiempos de pandemia", *Revista Española de Derecho Internacional*, vol. 72, núm. 2, 2020.

#### Tema12 (Xina i contestació de normes internacionals)

Dukalskis, Alexander, "A fox in the henhouse: China, normative change and the UN HUMAN RIGHTS COUNCIL", *Journal of Human Rights*, núm. 22, 2023, pp. 334-350.

#### Tema 13 (Potències emergents)

González, Alicia, "Los BRICS y la gobernanza económica mundial", *Política Exterior*, núm. 164, març-abril 2015.

#### Tema 13 (proliferació nuclear)

Demurtas, Alessandro y Peña González, Alejandra, "La guerra de Ucrania y la consolidación de la rivalidad tripolar en el orden nuclear internacional: EE.UU., Rusia y China", *Revista Electrónica de Estudios Internacionales*, núm. 46, 2023, pp. 137-170 a: <https://reei.tirant.com/reei/article/view/2153>  
<http://doi.org/10.1093/isagsq/ksae022> (Lectura obligatòria, pp. 164-170).

#### BLOC III. Lectures bàsiques de les pràctiques de curs

*Pràctica núm. 1 (emmarcada en el tema 12 del temari):* Barbé, Esther i Badell, Diego, "Salud y derechos sexuales y reproductivos: Entre la salud pública y los derechos de la mujer", a Barbé, E., *Las normas internacionales ante la crisis del orden liberal*, Madrid Tecnos, 2021, pp. 143-175.

*Pràctica núm. 2 (emmarcada en el tema 13 del temari):* Costa, Oriol, "La lucha contra el cambio climático: una nueva arquitectura del multilateralismo", a Barbé, E., *Las normas internacionales ante la crisis del orden liberal*, Madrid Tecnos, 2021, pp. 79-107.

#### Lectures recomanades (globals de curs)

Acharya, Amitav, i Barry Buzan, *The Making of Global International Relations: Origins and Evolution of IR at Its Centenary*, Cambridge, Cambridge U.P., 2019.

Arenal, Celestino del, "Mundialización, creciente interdependencia y globalización en las relaciones Internacionales", *Cursos de derecho internacional y relaciones internacionales de Vitoria-Gasteiz*, Leioa, Universidad del País Vasco, 2008, pp. 181-268, a: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3167881>

Badia Martí, A. et al. (dirs), *Las organizaciones internacionales en el siglo XXI*, Madrid, Marcial Pons, 2021.

Bargués, Pol, *La paz diferida. Diferencias, resiliència y crítica en las intervenciones Internacionales*, Barcelona, ICIP/Bellaterra, 2021.

- Barbé, Esther, i Badell, Diego, "Chasing Gender Equality Norms: The Robustness of Sexual and Reproductive Health and Rights", *International Relations*, vol. 37, núm. 2, 2023, pp. 274-297, <https://doi.org/10.1177/00471178221136994>
- Barbé, Esther, i Martín, Magdalena (dirs), *La violencia contra las mujeres en un orden internacional en transición*, Madrid, Aranzadi, 2024.
- Boreyko, A.V., Vernigora, A.A. i Kislitsyn, S.V., "The Infrastructure Competition between the United States and China in Developing Countries", *Herald of the Russian Academy of Sciences*, vol. 92, 2022, pp. 627-635, <https://doi.org/10.1134/S1019331622130159>
- Buzan, Barry i Waeber, Ole, *Regions and Powers. The Structure of International Society*, Cambridge, Cambridge U.P., 2003.
- Costa, Oriol, "El multilateralismo en crisis", *Revista CIDOB d'Afers Internacionals*, núm. 101, 2013, pp. 7-25, a: [https://www.cidob.org/ca/articulos/revista\\_cidob\\_d\\_afers\\_internacionals/101/introduccion\\_el\\_multilateralismo\\_en\\_](https://www.cidob.org/ca/articulos/revista_cidob_d_afers_internacionals/101/introduccion_el_multilateralismo_en_)
- González Ferriz, Ramón, *La trampa del optimismo. Cómo los años novena explican el mundo actual*, Barcelona, Debate, 2020.
- González del Miño, Paloma (ed.), *El sistema internacional del siglo XXI*, Valencia, Tirant lo Blanc, 2020.
- Hurrell, Andrew, *On global order. Power, values and the constitution of international society*, Oxford, Oxford U.P., 2007.
- Ikenberry, G. John, "A New Order of Things? China, America, and the Struggle over World Order" a Toje, Asle (ed.), *Will China's Rise Be Peaceful? The Rise of a Great Power in Theory, History, Politics, and the Future*, New York, Oxford Academic, pp. 36-56, 2018, <https://doi.org/10.1093/oso/9780190675387.003.0003>
- Krastev, Ivan i Holmes, Stephen, *La luz que se apaga. Cómo Occidente ganó la guerra y perdió la paz*, Barcelona, Debate, 2019.
- Leonard, Mark, *The age of unpeace. How connectivity causes conflict*, Bantam Press, 2021.
- Lundestad, Geir, *East, West, North, South. Major Developments in International Politics since 1945*, Sage, London, 2018 (8ª ed).
- Nau, Henry, *Perspectives on International Relations. Power, Institutions and Ideas*, London, Sage, 2019.
- Paris, Roland, "The right to dominate: How old ideas about sovereignty pose new challenges for world order", *International Organization*, vol. 74, estiu 2020, pp. 453-89.
- Peña, Alejandra, "China's Belt and Road Initiative: Implications for Central Asia", a Serra, F. i Izquierdo Brichs, F. (ed.), *Political Regimes in Central Asia and Neopatrimonialism. A Sociology of Power Perspective*, Singapore, Palgrave Macmillan, pp. 71-113, 2018, [https://doi.org/10.1007/978-981-15-9093-1\\_3](https://doi.org/10.1007/978-981-15-9093-1_3)
- Peña, Alejandra, "La gran estrategia de China en la era de Xi Jinping: factores determinantes y trayectoria", *Revista Electrónica de Estudios Internacionales*, 48, 2024, pp. 129-167. <http://doi.org/10.36151/reei.48.05>
- Sanahuja, José Antonio i Tezanos Vázquez, Sergio, "Del milenio a la sostenibilidad: Retos y perspectivas de la Agenda 2030 para el desarrollo sostenible", *Política y Sociedad*, vol. 54, núm. 2, 2017, pp. 521-543.
- Shambaugh, David, *China Goes Global, The Partial Power*, New York, Oxford University Press, 2013.
- Thompson, Helen, *Disorder. Hard times in the 21st century*, Oxford, Oxford University Press, 2021.
- Stephen Matthew D. i Zurn, Michael, *Contested World Orders. Rising Powers, Non-Governmental Organizations, and the Politics of Authority Beyond the Nation-State*, Oxford, Oxford U.P., 2019.

## Programari

S'espera que les i els estudiants tinguin els coneixements bàsics sobre l'ús dels programes informàtics més comuns per a la recerca d'informació en internet, i per a l'elaboració i edició de textos, quadres i gràfics.

## Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

| Nom             | Grup | Idioma | Semestre            | Torn      |
|-----------------|------|--------|---------------------|-----------|
| (SEM) Seminaris | 1    | Català | primer quadrimestre | matí-mixt |
| (SEM) Seminaris | 51   | Anglès | primer quadrimestre | tarda     |
| (TE) Teoria     | 1    | Català | primer quadrimestre | matí-mixt |
| (TE) Teoria     | 51   | Anglès | primer quadrimestre | tarda     |